

WOJEWÓDZKI KONKURS PRZEDMIOTOWY
Z JĘZYKA POLSKIEGO
organizowany przez Łódzkiego Kuratora Oświaty
dla uczniów szkół podstawowych w roku szkolnym 2022/2023

TEST – ETAP WOJEWÓDZKI

- Na wypełnienie testu masz **120 min.**
- Arkusz liczy **17 stron** i zawiera **30 zadań**, w tym brudnopis.
- Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy Twój arkusz jest kompletny. Jeżeli zauważysz usterki, zgłoś je Komisji Konkursowej.
- Zadania czytaj uważnie i ze zrozumieniem.
- Odpowiedzi wpisuj długopisem bądź piórem, kolorem czarnym lub niebieskim.
- Dbaj o czytelność pisma i precyzję odpowiedzi.
- W zadaniach zamkniętych zaznacz prawidłową odpowiedź, wstawiając znak X we właściwym miejscu.
- Jeżeli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz znakiem X inną odpowiedź.
- Oceniane będą tylko te odpowiedzi, które umieścisz w miejscu do tego przeznaczonym.
- Do każdego numeru zadania podana jest maksymalna liczba punktów możliwa do uzyskania za prawidłową odpowiedź.
- Pracuj samodzielnie. Postaraj się udzielić odpowiedzi na wszystkie pytania.
- Nie używaj korektora. Jeśli pomylisz się w zadaniach otwartych, przekreśl błędną odpowiedź i wpisz poprawną.
- Korzystaj tylko z przyborów i materiałów określonych w regulaminie konkursu.

Powodzenia!

Maksymalna liczba punktów - 80

Liczba uzyskanych punktów -

Imię i nazwisko ucznia:
wypełnia Komisja Konkursowa po zakończeniu sprawdzenia prac

Podpisy członków komisji sprawdzających prace:

1.
(imię i nazwisko) (podpis)

2.
(imię i nazwisko) (podpis)

TEKST I

Panie, to moja praca, a zdarzenie¹ Twoje;
Raczyż błogosławieństwo dać do końca swoje!
Inszy niechaj pałace marmórowe mają
I szczerym złotogłowem² ściany objijają,
Ja, Panie, niechaj mieszkam w tym gniaździe ojczystym,
A Tym mię zdrowiem opatrz i sumnieniem czystym,
Pożywieniem ućciwym, ludzką życzliwością,
Obyczajmi znośnymi, nieprzykrą³ starością.

Jan Kochanowski, Na dom w Czarnolesie [w] Antologia poezji polskiej... od średniowiecza do współczesności, Chorzów 2007

Zadanie nr 1

Z tekstu wiersza wypisz trzy archaizmy.

.....

...../ 3pkt.

Zadanie nr 2

Wypowiedź podmiotu lirycznego posiada formę

- a/ wezwania,
- b/ nakazu,
- c/ apelu,
- d/ prośby.

...../ 1 pkt

Zadanie nr 3

W pierwszym wersie utworu poeta zastosował

- a/ porównanie,
- b/ apostrofę,
- c/ oksymoron,
- d/ pytanie retoryczne.

...../1pkt

¹ zdarzenie – dar, błogosławieństwo

² złotogłów – drogocenna tkanina przetykana złotem

³ nieprzykry – tu: nieuciążliwy

Zadanie nr 4

Podmiot liryczny wiersza najwyżej ceni sobie

- a/ luksus i dobrą zabawę,
- b/ zaszczyty i sławę,
- c/ uczciwe życie i zdrowie,
- d/ wielką sławę i ludzką życzliwość.

..... / 1 pkt

Zadanie nr 5

Dokończ zdania.

A/ Jan Kochanowski tworzył w epoce, która w Polsce przypadła na wiek

B/ Utwór reprezentuje cechy gatunkowe

...../ 3 pkt.

TEKST II

[Lilka i Madzia] pomaszerowały w stronę Domku Babci, który znajdował się w obrębie dużego ogrodu, tuż obok głównej willi, w której mieszkał Wojciech Kossak ze swoją rodziną. Był to stary dworek z dachem gontowym i ganeczkiem na słupach. W oknie pięterka ukazała się piękna twarz Dziadka, Juliusza Kossaka, z długimi siwymi wąsami starego Polonusa. Wychylił się i nagle sypnął na trawnik, na którym grało w krokieta trzech chłopców, garść karmelków z dużej papierowej torby.[...] – Teraz pójdziemy pocałować róże na dzień dobry – rzekła późniejsza Maria Pawlikowska – Jasnorzewska i pociągnęła Madzię w stronę, gdzie stała stara figura Matki Boskiej, wokół której rosły najpiękniejsze róże. [...] Całowanie róż na dzień dobry weszło odtąd w codzienny zwyczaj obu dziewczynek.[...] Przez ten czas pod starą lipą służąca szykowała do śniadania. Stół nakrywała obrusem i stawiała na nim apetyczną *martwą naturę* w postaci złocistych kajzerek i rożków, małego porcelanowego ula z miodem, maselniczki i talerzyków z szynką. Wówczas na schodkach od werandy willi ukazywała się postać, od której robiło się jeszcze jaśniej w ogrodzie, stawał w całej swej okazałości domowy *Król Słońce* – Tatko, źródło codziennej radości, najsmaczniejsza przyprawa życia obu dziewczynek i zarazem ich najlepszy przyjaciel. Lilka z oczami roziskrzonymi radością rzucała się w jego stronę pędem, za nią, potykając się na tłustych nóżkach, biegła Madzia [...]

[...] Kiedy oto w stronę zgromadzonej przy śniadaniu rodziny sunie jakiś wspaniały ludzki gmach, ruchoma ambona – czy coś podobnego. Sunie pomału, szeleszcząc, szumiąc jedwabną spódnicą. Dziewczynki zrywają się, szybko [...] Mama też zrywa się i Tatko również. Ta ruchoma ambona to Babcia Juliuszowa Kossakowa.

Magdalena Samozwaniec, *Maria i Magdalena*, fragm.

Zadanie nr 6

Oceń prawdziwość podanych niżej sformułowań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Powyżej zamieszczony tekst posiada narrację pierwszoosobową.	P	F
2.	Fragment tekstu dotyczy życia rodziny Juliusza Kossaka – domowego <i>Króla Słońce</i> .	P	F
3.	Przedstawiony obrazek z życia rodzinnego Kossaków mógłby ilustrować wiersz Jana Kochanowskiego.	P	F
4.	<i>Szeleszcząc, szumiąc</i> to imiesłowy przysłówkowe uprzednie.	P	F

..... / 4 pkt.

Zadanie nr 7

Wyjaśnij na podstawie Tekstu II sens peryfraz odnoszących się do ojca i babci:

a/ ruchoma ambona –

b/ domowy *Król Słońce* –

..... / 2 pkt.

Zadanie nr 8

Wyjaśnij, dlaczego we fragmencie wspomnień Magdaleny Samozwaniec rzeczowniki *babcia*, *tatko*, *dziadek* zostały zapisane wielką literą.

.....
.....

..... / 1 pkt

Zadanie nr 9

Napisz, jakie zjawisko fonetyczne zachodzi w wyrazach lub wyrażeniach

a/ *nózkach* -

b/ *wspaniały* -

c/ z szynką -

...../ 3 pkt.

Zadanie nr 10

Z tekstu II wypisz wypowiedzenie wielokrotnie złożone zawierające imiesłowy równoważnik zdania.

.....
.....

...../ 1 pkt.

TEKST III

Są w kraju domy rodzinne, w których istnieją warunki dające możliwość zdrowego rozwoju psychicznego i fizycznego zarówno rodzicom, jak i dzieciom. W domach tych jest wystarczająca skala zarobków, bez których jakże trudno o normalne ludzkie życie. Jest także harmonia wśród członków rodziny, oparta na wzajemnej dobrej woli i ustępliwości. Jest pewien poziom kulturalny, umożliwiający udział w przeżyciach całego świata i w dorobku przeszłych pokoleń. Jest wreszcie specjalna atmosfera, którą trudno określić, a którą poznaje się tylko po skutkach: poszczególnych członków rodziny łączy mocna więź, dom jest ostoją i otuchą, dodaje odwagi, zapewnia spokój.

Takimi właśnie dobrymi domami rodzinnymi były domy Alka i Rudego. Ojcowie każdego z nich byli ludźmi biorącymi czynny udział w życiu społecznym. Matki obu chłopców były kobietami życzliwymi i mądrymi. Oba te domy nie znały się jednak, nie utrzymywały ze sobą stosunków. Dom Alka był domem kierownika fabryki. Dom Rudego – to dom inteligencki pierwszego inteligenckiego pokolenia. Ojciec Rudego był pierwszym w swej chłopskiej rodzinie, który pozostawiwszy wieś, poszedł do szkół miejskich i do miasta.

Rudy i Alek mieli wyjątkowo szczęśliwe warunki młodości: dobry dom, dobra szkoła, dobra organizacja młodzieżowa; a wszystkie te czynniki współdziałały ze sobą i wzajemnie się wspierały.

Jakże – niestety – niewielu jeszcze chłopców w Polsce ma takie warunki młodości.

Oczywiście, szkoła, dom, środowisko koleżeńskie ogromnie ułatwiły dobry start życiowy tym chłopcom. Ale nie popełnijmy błędu złej oceny: o poziomie sportowca nie decyduje nawet najlepsze boisko ani najbardziej wygodny ubiór, ani skrupulatnie przestrzeganie trybu życia sportowego – o poziomie sportowca decyduje co innego: jego istotne uzdolnienia sportowe i jego praca nad sobą. To porównanie jest odpowiedzią na pytanie o rolę dobrych warunków młodości Rudego, Alka i niektórych ich kolegów.

.....
.....
.....

..... / 4 pkt.

Zadanie nr 14

Wypisz z poniższego zdania podmiot i orzeczenie oraz nazwij ich rodzaj.

Takimi właśnie dobrymi domami rodzinnymi były domy Alka i Rudego.

podmiot	orzeczenie

..... / 4 pkt.

Zadanie nr 15

Odnosząc się do całości utworu Aleksandra Kamińskiego, podaj 2 różne przykłady działań Alka i Rudego dowodzące, że proces ich wychowania przyniósł oczekiwane efekty.

1/

2/

..... / 2 pkt.

Zadanie nr 16

Alek i Rudy to pseudonimy bohaterów powieści Aleksandra Kamińskiego. Podaj ich prawdziwe imiona i nazwiska.

1/ Alek -

2/ Rudy -

..... / 2 pkt.

Tekst IV

dawna stolica świata

przez jego Wielką Izbę przebiegały
wszystkie równoleżniki i południki

dookoła niego krążyło słońce

odbijające się zimą niby w lusterku
w kuchennym piecu

nad domem wisało niebo
pod domem
zakopane było piekło

wokół serdecznego palca mamy
obracała się cała planeta

dziś dom
to już tylko mała szkatuła dzieciństwa
z zabytkowymi rodzicami

odnajduję ją w każdej wakacje
ukrytą między drzewami ogrodu

Józef Baran, *Dom rodzinny*

Zadanie nr 17

Wypisz z wiersza wyraz, w którym podmiot liryczny ujawnia swoją obecność.

.....

...../ 1 pkt

Zadanie nr 18

Wyjaśnij znaczenie metafory: *wokół serdecznego palca mamy obracała się cała planeta*. Określ jej funkcję w tekście wiersza.

a/ znaczenie metafory:

.....

b/ funkcja metafory w wierszu

.....

...../ 2 pkt.

Zadanie nr 19

Sformułuj argument uzasadniający stanowisko, że dla dziecka dom rodzinny to *stolica świata*.

.....
.....

.....
.....

..... / 1 pkt.

Zadanie nr 20

Oceń prawdziwość podanych niżej sformułowań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	W wierszu zastosowano kontrast.	P	F
2.	W opisie domu rodzinnego poeta wykorzystał terminologię z dziedziny geografii.	P	F
3.	Wiersz ma budowę regularną, typową dla poezji współczesnej.	P	F

..... / 3 pkt.

Zadanie nr 21

Wypisz z Tekstu IV dwa epitety charakteryzujące dom rodzinny z punktu widzenia dorosłego człowieka. Napisz, jaką funkcję pełnią w tekście.

.....
.....

..... / 3 pkt.

Tekst V

Tata z mamą w domku naszym by dobrobyt zawsze trwał
Cichy warsztat na poddaszu mieli który głośno tkał
Pomagała tkać im praczka której czkawki męczył szok
Gdy pełzałem na czworaczkach już nade mną cały rok

Tatka tka i matka tka a praczka czka i też tam tka

Rosłem sobie na smarkaczka nerwowego bo wśród gier
Cichy warsztat głośno warczał i zadręczał mnie ten szmer
Na dobitkę praczki czkawki nie ustają jak na złość
Z rączek lecą mi zabawki bo nade mną wciąż psia kość

Tatka tka i matka tka a praczka czka i też tam tka

Jeremi Przybora, *Dziecię tkaczy*

Zadanie nr 22

Napisz, jaką rolę w wierszu pełni nagromadzenie wyrazów dźwiękonaśladowczych.

.....
.....

..... / 1 pkt

Zadanie nr 23

Utwórz formę miejscownika I. poj. imienia i nazwiska autora tekstu nr 5.

.....

..... / 1 pkt

Zadanie nr 24

Z tekstu V wypisz neologizm i określ jego rodzaj.

.....

..... / 2 pkt.

Zadanie nr 25

Piosenkę pt. *Dziecię tkaczy* wykonywał w kabarecie Starszych Panów Wiesław Michnikowski. Podaj trzy różne elementy rytmizujące tekst.

1/

2/

3/

..... / 3 pkt.

Tekst VI

Żale syna marnotrawnego
Moja wina, moje winy,
obskubały mnie dziewczyny.

Modlitwa syna marnotrawnego
Dziękuję ci, tatusiu, za pierścień, sandały,
za płaszcz, którym się jak żaglem owinę,
za niebo w oczach twoich
i cielęcinę.

Modlitwa jego brata
Przepraszam cię, tatusiu, że się tak wściekałem
na brata naiwniaka,
którego dziewczyny obskubały jak kurczaka.
Bez nowego płaszcza, sandałów, pierścionka,
cierpię jak pies bez ogonka.

Jan Twardowski, *O synu marnotrawnym*

Zadanie nr 26

Uzasadnij, wykorzystując trzy różne elementy treści wiersza, że poeta nawiązuje do biblijnej przypowieści o synu marnotrawnym. Nie cytuj!

.....
.....

..... / 3 pkt.

Zadanie nr 27

Wiersz *O synu marnotrawnym* jest

- a/ polemiką z tradycyjnie pojmowanym motywem biblijnym.
- b/ przedstawieniem postaci biblijnych w sposób zabawny, choć zgodny z przesłaniem przypowieści.
- c/ niezwiązany z tekstem biblijnym.
- d/ wyrazem niezgody na zło otaczającego świata.

..... / 1 pkt

Zadanie nr 28

Wyraz *marnotrawny* stanowi przykład

- a/ złożenia
- b/ zestawienia
- c/ zrostu

..... / 1 pkt

Zadanie nr 29

Do wyrazu *marnotrawny* dopisz

- a/ pokrewny czasownik -

